

Атаката срещу Георги Марков. Част 1: Ударът на „Ватерло бридж“

Написано от Христо Христов
Сряда, 07 Септември 2011 09:52

Днес 7 септември 2011 се навършват 33 години от покушението срещу българския писател Георги Марков в Лондон през 1978 г.

В България обаче вместо да се почете и припомни тази дата се честват 100 години от рождението на Тодор Живков, по чиято заповед Държавна сигурност извършва убийството на един от най-талантливите писатели от неговото поколение.

Сайтът Държавна сигурност.com припомня какво се е случило тогава в поредицата „Атаката срещу Георги Марков“.

Текстовете са част от главата „Смърт в 1,5милиметра“ от документалната книга на Христо Христов

[„Убийте „Скитник“](#)

– българската и британската държавна политика по случая Георги Марков, изд. „Сиела“, 2005 г.

⋮

7 септември, четвъртък, Лондон, моста „Ватерло бридж“, около 18. 30 ч.

Георги Марков бърза по моста „Ватерло“, за да премести паркираната наблизко кола до сградата на Би Би Си, където е дежурен.

Разказът на най-близкия приятел на писателя

За този ден разказва неговият колега и приятел Теодор Лирков:

„На 7 септември, четвъртък, по случайно съвпадение имах общо дежурство с него в българската секция на Би Би Си. Дежурството започна рано следобед, при което задачата на дежурния редактор е да подготви първото вечерно предаване, което започва в 17. 30 ч. и завършва в 18. 15 ч. Тъй като през деня е почти невъзможно да се намери място за паркиране около сградата на Би Би Си „Буш хаус“, Марков бе паркирал колата си от другата страна на Темза, на южния бряг на реката.

Непосредствено след края на първата емисия около 18. 20 ч., когато много от служителите на Би Би Си са приключили работата и са се освободили местата за паркиране, Марков тръгна да си прибере колата и да я препаркира до Би Би Си. На отиване той минава пеша по оживения по това време на деня от минавачите мост „Ватерло бридж“. Веднага след като се връща в редакцията след около четвърт час, Марков ми разказа как на път за колата някакъв случаен минавач се сблъскал с него, при което е изпуснал по невнимание чадъра си.

След този съвсем невинен на пръв поглед инцидент минавачът се извинил на лош английски и с един чужд акцент, вдигнал изпуснатия чадър, спрял едно от минаващите таксито и отпътувал с него. След като описа всичко това, Марков сподели, че чувства лека болка в задната част на дясното си бедро. Той си свали джинсите и аз забелязах на бедрото му една малка раничка от обождаване, обагрена с прясна кръв точица, чиито диаметър беше около два милиметра.

И двамата решихме, че случая не заслужава повече внимание, че по всяка вероятност се касае за някакво одраскване. Предложих да слезем и да изпием по бира, но Марков заяви, че изведнъж леко му е прилошало и му се гади. След като подготви актуалните новини и първата смяна от дежурството ни изтече, някъде между 21 и 22 ч. потеглихме заедно към къщи. Бяхме съседи и Марков често ме караше с колата си”.

Атаката срещу Георги Марков. Част 1: Ударът на „Ватерло бридж”

Написано от Христо Христов
Сряда, 07 Септември 2011 09:52

Следващата смяна от дежурството, в която се подготвят самостоятелно новините за първото сутрешно предаване, започва късно след полунощ. Около 02 ч. и четвърт Марков трябва да стане и тръгне за работа. Той обаче се почувства неразположен, с температура е и жена му Анабел търси медицинска помощ посреднощ. Лекарят, на който телефонира, ѝ казва, че мъжът ѝ вероятно е настинал и я съветва да му даде аспирин. Писателят си остава у дома, а неговият колега и съсед Борис Печеджиев го замества в Би Би Си.

7 септември, четвъртък, София, Партийния дом на пл. “9-ти септември.

Връчване на партийна книжка № 1 на Живков

В деня на покушението срещу писателя в Лондон, в България държавният и партиен лидер празнува своята 67-годишнина. В Партийния дом в тържествена обстановка се събират членовете на Политбюро. Събитието, което се случва там, е специално подготвено за този ден. Когато висшето партийно ръководство е събрано в пълен състав, пред него застава първият секретар на БКП Тодор Живков. Моментът е исторически. На него му се връчва партийна книжка №1. Събитието е отразено така в партийния орган **„Работническо дело”**:

„На 7 септември, в навечерието на големия ден на България, 34-годишнина на социалистическата революция членска книжка № 1 на БКП беше връчена на първия секретар на ЦК на БКП др. Живков.

Атаката срещу Георги Марков. Част 1: Ударът на „Ватерло бридж”

Написано от Христо Христов
Сряда, 07 Септември 2011 09:52

Българските комунисти, работническата класа, всички трудещи се посрещнаха това важно събитие със законна гордост.

Те са горди, защото членска книжка № 1 беше връчена на верния син на партията и на народа, на комунизма, отдал всичките си сили за победата на социалистическата революция, на последователния приемник на делото на Димитър Благоев и Георги Димитров, на неуморния строител на съвременна социалистическа България”.

С тази церемония е нарушена утвърдената през десетилетия съветска практика. За това какво се крие в партийните разбирания зад символа на партийна книжка №1 разказва политическият емигрант **Петър Семерджиев**:

„Според установената съветска партийна практика „култът към личността” на партийния вожд е неизбежният завършек при консолидиране на партийното ръководство... Не се забравя обаче, че първото място принадлежи на първоучителя Ленин. Така бе сторено и през 1973 г., когато Брежнев получи партиен билет № 2, защото първият се обявява записан на името на първоучителя... За разлика от своя покровител Брежнев, новоизпеченият български партиен вожд не отдаде първото място на Благоев или Димитров, които само на думи признава за свои първоучители.

Две обстоятелства трябва да се имат предвид, когато се търси отговор на въпроса защо на него се връчва партиен билет № 1, а първият съветски ръководител се удостоява със следващ номер. Първото е, че партийната пропаганда обработва отдавна партийните членове и всички граждани, че с приписваните му качества Живков е надхвърлил извършеното от Благоев и Димитров.

Второто е в характера на взаимните отношения между българското и съветското партийни ръководства. Изпълнението на програмата за социалистическа интеграция не търпи промеждутъчни звена между днешния съветски ръководител и българския... Живков е най-подходящият за поддържането на съветското господство и затова първоучителите му могат да бъдат изоставени, а на него е предоставено първото място в партийната регистрация до следващия, който ще го заеме”.

Журналистът **Владимир Костов** също посочва, че на този акт трябва да се гледа като

Атаката срещу Георги Марков. Част 1: Ударът на „Ватерло бридж“

Написано от Христо Христов
Сряда, 07 Септември 2011 09:52

на самоутвърждаване и подчертава традицията в СССР партийен билет №1 да се пази за Ленин.

Самият **Тодор Живков** нарича замяната на книжките „важно политическо и идеологическо мероприятие, което трябва да се превърне в преглед на нашия боен строй“.

Оценките в „Работническо дело“ потвърждават голямото значение, което се отдава на преклонението пред култа към първия партийен и държавен ръководител:

„Партийната членска книжка не е обикновен документ, тя е доказателство за принадлежност на партията на българските комунисти. Да я носиш все едно е да носиш до сърцето си парченце от червеното знаме на революцията. Тя е свидетелство за непоколебима идейна убеденост и безрезервна преданост на партията със страстна вяра в тържеството на нейното историческо дело и неотстъпна решимост за борба по пътя към комунизма.

Партията е силна и непобедима. Доказва го суровата битка с капитализма и фашизма в мирния съзидателен труд за построяване на социалистическото общество. Силата си черпи от марксистко-ленинското учение и от революционните традиции и ясните и мащабни цели. От свещеното братство с КПСС и Съветския съюз, от крепката дружба с партиите и народите на страните от социалистическата общност“.

По ирония пак на 7 септември, когато писателят получава мистериозната прободна рана, във Виена излиза на немски език сборник с избрани съчинения на Тодор Живков, многозначително озаглавен „В служба на мира, сътрудничеството и прогреса“. Предговорът е написан от президента на Австрия д-р Рудолф Кирхшлегер, а в българското посолство в австрийската столица е даден официален прием.

Атаката срещу Георги Марков. Част 1: Ударът на „Ватерло бридж“

Написано от Христо Христов
Сряда, 07 Септември 2011 09:52

Премини към [част 2 - тук.](#)